

Grasselly Gyula emlékezete 1920–1991

In memoriam Gyula Grasselly
1920–1991

SZEDERKÉNYI Tibor

A Magyar Tudományos Akadémiát, a József Attila Tudományegyetemet, a hozzátartozókat, barátokat, munkatársakat, tanítványokat, a magyar és az egyetemes földtudományt súlyos veszteség érte, amikor 1991. november 13-án, életének 72. évében elhunyt GRASSELLY Gyula akadémikus, a Földtudományok Osztályának elnöke, a MTA Szegedi Bizottságának alelnöke, a jókedvű, életvidám, alkotóképességének még tökéletesen birtokában lévő professzor. Halálával egy korszak zárult le a mangán elem és a mangán ércek hazai geokémiai kutatásában, amelynek kezdeményezője és meghatározó egyénisége volt évtizedeken át. Tovább él és gyarapszik viszont az általa indított és nevével fémjelzett nemzetközi tudományos összefogás, amely a világ mangánnal foglalkozó geológusait, geokémikusait megmozgatta és tömörítette. Tovább él és terebélyesedik az itthon általa életrehívott szerves geokémia tudomány és sok-sok egyéb hazai és nemzetközi tudományos kezdeményezés, amelynek elindítója volt.

1920. július hó 4-én született Szegeden, ahol nevelkedett és tanulmányait végezte. Kitűnő érettségi után beiratkozott a Szegedi Egyetem vegytan-természettudományi szakára,

amelyet 1943-ban dicséretes eredménnyel fejezett be. Tanulmányainak utolsó félévét Berlinben, RAMDOHR professzor irányításával teljesítette, ahol kitűnő ismereteket szerzett az ércekkel kapcsolatos elemző munkákhoz. 1944-ben a pedagógia szakvizsga letételével képesített középiskolai vegytan-természetrajz tanári oklevelet kapott.

1944-től tanársegédként, 1950-től adjunktusként, 1956-tól docensként dolgozott a Szegedi Egyetem (későbbben József Attila Tudományegyetem) Ásvány-Kőzettani Intézetében KOCH Sándor professzor munkatársaként, akit atyai barátjának tekintett. 1960-ban politikai okok miatt félreállították, majd 1962-ben rehabilitálták és 1964-től egyetemi tanárrá nevezték ki. 1968—1986 között a geokémiai profillal bővült tanszék vezetőjeként is tevékenykedett. Negyvenhat évi folyamatos munkaviszonnyal a háta mögött arról a tanszékről vonult nyugállományba, ahol ifjú oktatóként egykoron pályáját elkezdte.

Hosszú egyetemi életútján végigjárta az egyetem újszólván minden lépcsőjét, amelyet végigjárhat az egyetemi polgár. Volt demonstrátor, díjas gyakornok, megbízott tanársegéd, tanársegéd és így tovább a tanszékvezető egyetemi tanári beosztásig. Tizenkét évig volt az Eötvös Kollégium igazgatója, 3 évig a Természettudományi Kar dékánja, 13 éven át az Egyetemi Tanács tagja. 1968—1986 között az Acta Mineralogica Petrographica főszerkesztőjeként nemzetközi elismertséget szerzett az egyetlen profiltiszta magyar ásványtani-kőzettani-geokémiai szakfolyóiratnak. Kitűnő szervezőképességét, problémalátó képességét a Művelődési Minisztérium is kamatoztatta, különböző minisztériumi testületekben, szakbizottságokban tagként vagy elnökként évtizedeken át foglalkoztatta. Egyetemi pályája végén a JATE Egyetemi Tanácsa „emeritus professor” megtisztelő címmel, a Köztársaság Elnöke pedig „A Köztársaság Zászlórendje” kitüntetéssel ismerte el GRASSELY Gyula eredményes életpályáját.

Saját bevallása szerint három „pályamódosulás” történt életében. A biológia iránti érdeklődése terelte a természetrajz irányába, majd első éves hallgató korában az Eötvös Kollégiumban SZABÓ Zoltán akadémikus igazgató hatására a vegytant választotta szakpárul. 1941-ben KOCH Sándor professzor Szegedre kerülésével az ásványtan művelésére adta fejét. KOCH professzor emberségével, tárgyszeretével, a kezdőknek adott kitüntető támogatásával, majd tanácsaival példaképpül szolgált a már demonstrátor-kodó hallgatónak és későbbben is szerető gondnal segítette őt pályáján. Így első működési területe az ásványtan, azon belül is az ásványkémia, az ásvány- és ércelemzési metodika lett. Pályájának ezt a szakaszát zárta le 1953-ban az Akadémiai Kiadónál megjelent első könyve, az *Ásvány- és ércelemzési módszerek*.

1952-ben, addigi munkássága alapján megkapta a föld és ásványtani tudományok kandidátusa fokozatot, valamint a végleges és döntő pályamódosítást. SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér akadémikus felkérte az 1955-ben kiadásra került *Geokémia* című kézikönyvének lektorálására. Saját szavai szerint: „minthogy úgy éreztem, ismereteim ezen a téren meglehetősen hiányosak, kénytelen voltam magam beledolgozni ebbe a tárgykörbe is, így tértem rá végleges pályámra”. Mindezt olyan sikerrel tette, hogy 1959-ben az ionpotenciálok terén végzett kutatásai eredményeképpen *A komplex anionpotenciálok szerepe és jelentősége a geokémiában* című értekezésével elnyerte a tudományok doktora fokozatot.

1959-ben az ipar érdeklődésére kezdett el foglalkozni a hazai mangánérctelepek ásványtanával és geokémiájával. Felismerve eme tárgykörben a megoldásra váró sok és szerteágazó kérdést, valamint a nemzetközi összefogás szükségességét, 1967-ben az *Association on the Genesis of Ore Deposits* keretén belül létrehozta a *Commission on*

Manganese-t, amelynek 1978-ig elnöke is volt. 1974-ben megindította az ICGP (International Geological Correlation Programme) keretében a *Genesis of Manganese Ore Deposits* projectet, amelynek ugyancsak vezetője volt 1978-ig. Munkája megkoronázásának minősül az Akadémiai Kiadónál I.M. VARENTSOVVAL együtt 1980-ban megjelentetett *Geology and Geochemistry of Manganese: Mineralogy, Geochemistry, Methods* című, háromkötetes monográfiája, amely máig a mangánnal foglalkozó kutatók világszerte ismert és elismert kézikönyve.

Nem kevésbé lényeges a másik kutatási irány, amelyet ugyancsak az ipar jelzései alapján indított meg GRASSELLY professzor; ez a szervesanyag tartalmú üledékek komplex geokémiai és ásvány-kőzettani vizsgálata a különböző természeti tényezők szerepének és hatásának megállapítására a kőzettévalás során. Elsősorban az oldhatatlan szervesanyag sajátjai vizsgálatának megindításával a magyar szervesgeokémiai kutatásoknak máig meghatározó, markáns arculatot adott.

GRASSELLY professzort kiváló kapcsolatteremtő és szervezőképességének, továbbá a mangánkutásokban már korán jelentkezett feltűnő eredményeinek elismeréseképpen 1972-ben a Montrealban tartott XXIV. Nemzetközi Geológiai Kongresszuson a Nemzetközi Geológiai Unió (IUGS) alelnökévé választották, mely tisztelet 1972–1980 között töltötte be. 1982-ben az IUGS Advisory Board for Research Development Programme igazgatójává, majd az ICL Bureau (a nemzetközi litoszféra kutatások programja) vezetőségi tagjául választották meg. Magyar földtani szakember ilyen magas nemzetközi tisztségeket az utóbbi 80 évben rajta kívül nem töltött be. Elismert magasszintű tudományos szervező és -formáló tevékenységével maradandó hatást gyakorolt a földtan tudományának nemzetközi fejlődésére.

Tiszteletet parancsoló nemzetközi tudományos tapasztalatait és kapcsolatait itthon is kamatoztatta a Kulturális Kapcsolatok Intézete Tanácsadó Testületében, a Magyar UNESCO Bizottságban, a Pugwash Magyar Nemzeti Bizottságban, ill. az IUGS Magyar Nemzeti Bizottságában.

A Magyar Tudományos Akadémia, elismerve GRASSELLY Gyula tudományos eredményeit, már 1956-ban a Geokémiai Tudományos Bizottság tagjává választotta, ahol 1976–1980 között a bizottság elnöki tisztelet is betöltötte. 1980–1986 között a Földtani Tudományos Bizottság elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése 1976-ban levelező tagjává, majd 1982-ben rendes tagjává választotta. Problémalátó készsége, energiája, diplomáciai érzéke jótékony hatást gyakorolt a Föld- és Bányászati Tudományok Osztályára, de az Akadémia Elnökségére is. 1990-ben az Osztály elnökéül választották. Jól látta a gazdasági és politikai változások miatt kialakult kedvezőtlen helyzetet a földtudományok szempontjából és minden erejét ennek kivédésére mozgósította. Súlypont áthelyezéseket hajtott végre a földtudományok megítélésében és kereste a földtan helyét az új gazdasági kihívásban. Eme tevékenységének sikeres végrehajtásában ragadta el a hirtelen halál.

GRASSELLY akadémikus, híven a szegedi hagyományokhoz, mindig megmaradt szegedinek. Ő is azon tudóscsoporthoz tartozott, amely bebizonyította, hogy nemcsak Pestről juthat el valaki a világhírig. Jóértelmű lokálpatriotizmusa sokrétű szegedi társadalmi és tudományos tevékenységben öltött arcot. Megalakulásától tagja a MTA Szegedi Bizottságának, amelynek 1986–1990 között elnöke, majd haláláig alelnöke volt. A szó valódi értelmében újjászervezte a tudós intézményt és működését kiterjesztette valamennyi dél-alföldi megyére, pezsgő tudományos életet gerjesztve mindegyikben. Szeged városa a Szegedért Alapítvány díjával ismerte el teljesítményét, életművét és

hűségét. Utolsó szegedi ténykedéseként szívós munkával megszervezte és irányította a MTA szegedi székháza rekonstrukcióját. A gyönyörű épület, amely funkciójában méltóvá vált a szegedi akadémiai hagyományokhoz, minden zugában az ő elgondolásait őrzi. Fájdalom — a megújult székház avatását már nem érthette meg.

Íme, tüneményes életpálya végére tett pontot a kegyetlen halál. GRASSELLY akadémikus felállva asztalától úgy hagyott itt bennünket, mint aki csak percekre távozott és hamarosan visszatér befejezni félbehagyott teendőit. Pedig nem hagyott félbe semmit! Ő teljes életet élt. A hallgatók és egyetemi oktatók tiszteletével övezett kitűnő pedagógusként mindent elért, ami egyetemi tanárként elérhető. Mint tudós, élete végéig töretlenül alkotott, miközben maradt ideje az életet élvezni és hódolni az élet kisebb-nagyobb örömeinek. Ember volt eme fogalom magasztos értelmében! Álljon itt számunkra, mintegy üzenetként utolsó nyilatkozata:

„Tiszta eszmények, értelmes célok, kiteljesíthető emberi kapcsolatok, egy nagyobb közösségért érzett felelősség nélkül sivár vegetálás az élet. Mindehhez nemes emelkedettség és belső szabadság szükséges. Ezeket vámosták meg az elmúlt évtizedek. Mindezek mellett állítom és hiszem, hogy végre hozzá kell fognunk a magyar nemzeti siratófal lebontásához, s új hittel és tudással, a kis közösségek értékeinek összekapcsolásával, egy társadalmi láncreakció beindításával vállalni kell az áttörést a nemzeti felemelkedés felé.”

GRASSELLY Gyula publikációi

Könyvek

- GRASSELLY Gy. (1953): Ásvány- és ércelemzési módszerek. Akadémiai Kiadó, Budapest, 263 p.
- GRASSELLY Gy. (1966): Ásványi nyersanyagok. Egységes jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest, 235 p.
- GRASSELLY Gy. (1967): Kristálykémiá. In KOCH S. & SZTRÓKAY K.: Ásványtan I, 113—228.
- GRASSELLY Gy. (1967): Ásványkémiá. In KOCH S. & SZTRÓKAY K.: Ásványtan I, 345—364. Tankönyvkiadó, Budapest.
- SZTRÓKAY K., GRASSELLY Gy., NEMECZ E. & KISS J. (1970—71): Ásványtani praktikum I—II. Tankönyvkiadó, Budapest, 494 p., 402 p.
- CSÁNYI L., CSÁSZÁR J., GRASSELLY Gy., PATZKÓ Á. & VINCZE I. (1977): A kémia alapjai 2. Egyetemi jegyzet. 297—575, Szeged.
- VARENTSOV, I. M. & GRASSELLY Gy. (eds.) (1980—1981): Geology and Geochemistry of Manganese
- Vol. 1: General problems, mineralogy, geochemistry, methods (464 p.)
- Vol. 2: Manganese deposits on the continents (504 p.)
- Vol. 3: Manganese on the bottom of Recent basins (342 p.) Akadémiai Kiadó, Budapest — Schweizerbart, Stuttgart.
- GRASSELLY Gy. (1982): A geokémia alapja. Egyetemi jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest, 247 p.
- GRASSELLY Gy. (1984): A geokémiai kutatások helyzete és lehetőségei. Akadémiai székfoglaló, 1983. márc. 14. Akadémiai Közöny 40. (Értekezések, emlékezések)

Tanulmányok

- GRASSELLY Gy. (1943): A kovászai forrásüledékek vizsgálata módosított Winkler-féle eljárással. (Investigation of the spring sediments of Kovászna by modified Winkler method.) — Acta Universitatis Szegediensis, Pars Mineralogica et Petrographica, 1, 31—41, Szeged.
- GRASSELLY Gy. (1947): Cink, mangán és vas egymás melletti meghatározása ásványokban. — Bölcsészdoktori értekezés. [Determination of Zn, Mn, Fe in minerals — Ph. D. Thesis. Manuscript.]

- GRASSELLY Gy. (1948): Analysis of some bismuth minerals. — *Acta Universitatis Szegediensis, Pars Mineralogica et Petrographica*, 2, 24—30, Szeged.
- MEZŐSI J. & GRASSELLY Gy. (1948): Crystallographical and chemical investigations of minerals from Mistrú (Miszbánya). — *Bulletin de l'Institut Polytechnique de Jassy*, 4, 311—316, Jassy.
- GRASSELLY Gy. (1949): Remarks on the decomposition of orpiment and realgar. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 3, 56—58, Szeged.
- MEZŐSI J. & GRASSELLY Gy. (1949): A bájpataki (Mátra hegység) természetélőfordulása (Native copper occurrence in Bájpaták — Mátra Mts.). — *Acta Mineralogica-Petrographica* 3, 44—47.
- KOCH S., MEZŐSI J. & GRASSELLY Gy. (1949): A gyöngyösoroszi Zgyerka altáró kőzetei és ásványai (Rocks and minerals of the „Zgyerka” drift in Gyöngyösoroszi) — *Acta Mineralogica-Petrographica* 3, 1—16.
- SZALAY L. & GRASSELLY Gy. (1950): On the structure of gelatine. — *Acta Chem. Phys.*, 2, 262—266.
- SZALAY L. & GRASSELLY Gy. (1950): A zselatin szerkezetéről (On the structure of gelatine) — *Magyar Kémiai Folyóirat* 56.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1950): A stanijai (Sztanizsa, Románia) altait. (Altaite from Stanija, Romania) — *Acta Mineralogica-Petrographica* 14, 47—49.
- KOCH S., GRASSELLY Gy. & DONÁTH É. (1950): Magyarországi vasércelőfordulások ásványai (Minerals of the Hungarian iron ore occurrences) — *Acta Mineralogica-Petrographica* 4, 1—41.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1951): The manganese ore mineral occurrences of Hungary. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 5, 1—14.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1951): Processes occurring at the decomposition of sulphide ores. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 5, 15—37.
- GRASSELLY Gy. (1951): Elektrográfiai vizsgálatok szulfidos ércsiszolatokon (Electrographical investigations on polished sulfide ore sections). — *Acta Mineralogica-Petrographica* 5, 58—73.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1952): Magyarországi mangánércelőfordulások ásványai (Minerals of the Hungarian manganese ore occurrences). — *MTA Műszaki Tudományi Osztályának Közleményei* 5, 99—118.
- GRASSELLY Gy. (1952): Qualitative chemische Untersuchungen in sulfidischen Erzanschliffen. — *Acta Geologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1, 79—94, Budapest.
- GRASSELLY Gy. (1952): Electrographical Analysis of Ore Textures. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 6, 47—57.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1952): The minerals of the sulphide ore deposit on Nagybörzsöny. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 6, 1—21.
- KOCH S. & GRASSELLY Gy. (1952): Data on the oxidation of sulphide ore deposits. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 6, 23—30.
- GRASSELLY Gy. (1954): Electrochemical examination of the processes of sulphide ores. The electromotive force series of sulphide ores. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 7, 47—64.
- GRASSELLY Gy. (1955): The determination of the $MnO_2 - Mn_2O_3 - Mn_3O_4$ systems. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 8, 12—26.
- GRASSELLY Gy. & KLIVÉNYI É. (1956): The thermal properties of the manganese oxides of higher valencies. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 9, 15—32.
- GRASSELLY Gy. & KLIVÉNYI É. (1956): On the stability of Mn_3O_4 . — *Acta Mineralogica-Petrographica* 9, 33—40.
- GRASSELLY Gy. (1956): Remarks on the determination of the $MnO_2 - Mn_2O_3 - Mn_3O_4$ systems. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 9, 41—46.
- GRASSELLY Gy. & KLIVÉNYI É. (1957): Methods for the determination of the mineral composition of sedimentary manganese oxide ores on the basis of their thermal properties. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 10, 33—46.
- GRASSELLY Gy. (1957): Laboratory equipment for electrographic examination. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 10, 19—23.
- GRASSELLY Gy. (1957): Electrographic examination of pulverized ore samples and ore concentrates. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 10, 25—32.
- GRASSELLY Gy. (1958): Die Veränderlichkeit der Komplex-Anionpotentials in anisodemesischen und mesodemesischen Strukturen. — *Acta Geologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 5, 294—311, Budapest.
- GRASSELLY Gy. (1958): A komplex anionpotenciálok szerepe és jelentősége a geokémiában. A tudományok doktora fokozat elnyerésére benyújtott értekezés. Kézirat. [The role and significance of the complex anionic potentials in the geochemistry. D. Sc. Thesis, Manuscript]

- GRASSELLY Gy. (1959): The variability of the complex anionic potentials. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 12, 3—29.
- GRASSELLY Gy. (1959): Remarks on the calculation of the radii and anionic potentials of the complex oxyanions. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 12, 31—39.
- GRASSELLY Gy. (1959): The characterization of the relative stabilities of the complex silicate anions by the τ/SiO_2 potentials. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 12, 41—49.
- GRASSELLY Gy. (1959): Contributions to the interpretation of the Bowen's reaction series on the basis of the complex anionic potentials and the compound potentials. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 12, 51—60.
- GRASSELLY Gy. (1959): The periodicity of the complex anionic potentials. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 12, 61—70.
- GRASSELLY Gy. (1959): Simple graphic method to determine the effective radii of triangular and tetrahedral oxyanions. — *Magyar Tudományos Akadémia Geokémiai Kongresszus Kiadványa*
- GRASSELLY Gy. & KLIVÉNYI É. (1960): Data of phosphorus content and organic remains of manganese oxide ores from Urkút. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 13, 3—8.
- KOCH S., GRASSELLY Gy., PADERA, I. J. (1960): Contribution to the jamesonite problems. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 13, 17—32.
- GRASSELLY Gy. (1960): An attempt to characterize the stability relation of tetrahedral oxyanions by their complex anionic potentials. — *Neues Jahrbuch für Mineralogie, Abhandlungen (Festband RAMDOHR)*, 94, 1075—1092.
- GRASSELLY Gy. & CSEH-NÉMETH J. (1961): Data on the geology and mineralogy of the manganese ore deposit of Urkút I. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 14, 3—25.
- GRASSELLY Gy. (1962): Analytical methods of manganese ores I. Separation of iron, aluminium, manganese, calcium and magnesium by ion exchange method and their complexometric determination. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 15, 7—18.
- GRASSELLY Gy. (1965): Analytical methods of manganese ores II. Contribution to the determination of zinc and titanium in manganese ores. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 17/1, 3—12.
- GRASSELLY Gy. (1965): Analytical methods of manganese ores III. Contribution to the determination of Na_2O and K_2O in manganese ores. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 17/1, 13—17.
- GRASSELLY Gy. (1965): Confrontation of complex anionic potentials and compound potentials with thermochemical data. — *Acta Geologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 9, 329—338.
- SZÁDECZKY-KARDOSS, E. & GRASSELLY Gy. (1965): On the present stage of development of the potential concept in geochemistry. — *Acta Geologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 9, 313—328.
- CSEH-NÉMETH J. & GRASSELLY Gy. (1966): Data on the geology and mineralogy of the manganese ore deposit of Urkút II. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 17/2, 89—114.
- GRASSELLY Gy. (1967): Correlation between electrostatic energies and energy constants of some complex anions. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 18/1, 3—12.
- GRASSELLY Gy. (1968): On the phosphorus-bearing mineral of the manganese oxide deposits of Eplény and Urkút. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 18/2, 73—83.
- GRASSELLY Gy. & HETÉNYI M. (1968): Adsorption properties of some manganese oxides. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 18/2, 85—98.
- GRASSELLY Gy., SZABÓ Z., CSEH-NÉMETH J. & BÁRDOSSY Gy. (1969): Data on the geology and mineralogy of the sedimentary manganese ore deposit of Eplény. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 19/1, 15—43.
- GRASSELLY Gy. & VARENTSOV, I. M. (1969): Provisional Programme of the Working Group on Manganese Formation. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 19/1, 101—104.
- GRASSELLY Gy. & HETÉNYI M. (1970): Some problems in determining the oxidation state of sedimentary rocks. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 19/2, 129—141.
- GRASSELLY Gy. (1970): A szénhidrogénkutatás néhány üledékgeokémiai kérdése. Geokémiai módszerek alkalmazása a szénhidrogénkutatásban. — *A Szegedi Akadémiai Bizottság kézirat kiadványa*, 22—34. [Some sediment geochemical questions of the hydrocarbon exploration. Publication of the Committee of the Hungarian Academy of Sciences in Szeged.]
- GRASSELLY Gy. (1970): Report of the first scientific meeting of the Working Group of Manganese Formation held on 1st September 1970 in Kyoto, Japan. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 19/2, 217—219.
- GRASSELLY Gy. & VARENTSOV, I. M. (1970): Report on the statutory meeting in the Working Group on Manganese Formation held on 31 August 1970 in Kyoto, Japan. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 19/2, 209—216.

- GRASSELLY Gy. (1971): A szerves geokémia néhány kérdése. A Magyarhoni Földtani Társulat által Szegeden tartott Üledékföldtani Ankét kéziratok kiadványa, pp. 219–247. (Some question of the organic geochemistry. Publication of the Hungarian Geological Society)
- GRASSELLY Gy. (1971): The 50 years of the Institute of Mineralogy, Geochemistry and Petrography of the Attila József University at Szeged. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 20, 3–12.
- GRASSELLY Gy. & AGÓCS M. (1971): Remarks on the thermal investigation of sedimentary rocks containing organic materials. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 20, 71–84.
- GRASSELLY Gy. (1971): Some problems and trends in manganese ore researches. — *Society of Mining Geology of Japan, Special Issue 3*, 445–446.
- GRASSELLY Gy. & HETÉNYI M. (1971): Role of the manganese minerals in the migration of elements. — *Society of Mining Geology of Japan, Special Issue 3*, 474–477.
- CSEH-NÉMETH J., GRASSELLY Gy., NEMECZ E. & SZABÓ Z. (1971): Jurassic manganese ores of Hungary. — *Society of Mining Geology of Japan, Special Issue 3*, 461–465.
- GRASSELLY Gy. (1972): Thermal stability and oxidation of Mn_2O_3 . — *Acta Mineralogica-Petrographica* 20, 227–240.
- GRASSELLY Gy., AGÓCS M. & NAGY K. (1972): Characterization of insoluble organic substances of sediments by thermal and infrared investigation. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 20, 241–253.
- GRASSELLY Gy., HETÉNYI M. & AGÓCS M. (1973): Contributions to the alkaline permanganate oxidation of the kerogen, lignite and peat. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 21, 55–71.
- DORR, J. VAN N., GRASSELLY Gy. & VARENTSOV, I. M. (1973): Report on the Business Meeting and the Technical Session of the Commission on Manganese held on 23–25 August 1972 Montreal, during the XXIX. IGC. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 21, 388–391.
- GRASSELLY Gy. & HETÉNYI M. (1974): Contribution to the interpretation of soluble organic materials of sedimentary rocks. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 21, 199–206.
- GRASSELLY Gy. & VARENTSOV, I. M. (1974): Report on the Technical Session of the Commission on Manganese, 4th Symposium of the IAGOD, Varna — Golden Sands, Bulgaria, 19–25 September. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 21, 303–313.
- GRASSELLY Gy. & VARENTSOV, I. M. (1974): Report on the Business Meeting of the Commission on Manganese, 4th IAGOD Symposium, Varna — Golden Sands, Bulgaria, 25 September. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 21, 312–316.
- CSEH-NÉMETH J., KONDA J. & GRASSELLY Gy., Szabó Z. (1976): Manganese ore deposits of Hungary. — 25th International Geological Congress, Sydney, Abstracts 3, 766–767.
- SZABÓ Z. & GRASSELLY Gy. (1976): Conditions of formation of the manganese oxide ores in the Urkút basin, Hungary. — 25th International Geological Congress, Sydney, Abstracts 3, 797.
- BERLINGER, H. & GRASSELLY Gy. (1977): Studies on montmorillonite amino acid complexes. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 23, 159–164.
- GRASSELLY Gy., BERTALAN M. & SAJGÓ Cs. (1977): Results of preliminary DTA and IR-investigations on the kerogen of the oil shale occurrence at Pula. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 23, 177–196.
- GRASSELLY Gy. (1977): Progress report on the IGCP Project No. 111., Genesis of manganese ore deposits. — *Geological Correlation* 5, p. 67, Paris, IGCP
- GRASSELLY Gy. (1977): Achievement and scientific significance of the IGCP Project No. 111. Genesis of manganese ore deposits. — *Acta Mineralogica-Petrographica* 23, 197–205.
- GRASSELLY Gy. (1978): Genesis of manganese ore deposits: Project No. 111., 69–70. *Geological Correlation*. (Report of the International Geological Correlation Programme, IGCP) 6, 1978 July, UNESCO, Paris
- GRASSELLY Gy. (1978): Genesis of manganese ore deposits: Project 111, 103–105. *In* BASSETT, M. G. (ed.) *International Geological Correlation Programme (IGCP): Scientific achievements 1973–1977.* — *Geological Correlation (Special Issue)*, UNESCO, Paris.
- CSEH-NÉMETH J., KONDA J., GRASSELLY Gy. & SZABÓ Z. (1980): Sedimentary manganese deposits of Hungary. *In* VARENTSOV, I.M. & GRASSELLY Gy. (eds): *Geology and Geochemistry of Manganese 2*, 199–222.
- SZABÓ Z. & GRASSELLY Gy. (1980): Genesis of manganese oxide ores in the Urkút basin, Hungary. *In* VARENTSOV, I. M. & GRASSELLY Gy. (eds): *Geology and geochemistry of manganese 2*, 223–236.
- SZABÓ J., CSEH-NÉMETH J. & GRASSELLY Gy. (1980): Some conceptual questions regarding the origin of manganese in the ore deposit of Urkút, Hungary. — *Abstracts of 26th International Geological Congress 3*, Paris, pp. 1017.

- VARENTSOV, I. M., RAKHMANOV, V. P., GURVICH, E. M. & GRASSELLY Gy. (1984): Genetic aspects of the formation of manganese deposits in geological history of the Earth's crust. Metallogenesis and mineral ore deposits. — Proceedings of the 27th International Geological Congress, Moscow, 4—14. August 1984, 275—291, VNY Press, Utrecht.
- GRASSELLY Gy. & POLGÁRI-SZENTANDRÁSSY M. (1985): Грасселли, Д. & Полгари-Сентандрáши, М. (1985): Марганцевые конкреции района гор Бакони, Венгрия. In Кузнецов, В. А. (ред.): Эндогенное рудообразование. Наука, Москва, 159—166.
- GRASSELLY Gy. & PANTÓ Gy. (1988): Rare earth elements in the manganese deposit of Urkút (Bakony Mountains, Hungary). — Ore Geology Review 4, 115—124.
- VARENTSOV, I. M., GRASSELLY Gy. & SZABÓ Z. (1988): Ore-formation in the Early Jurassic Basin of Central Europe: Aspects of mineralogy, geochemistry and genesis of the Urkút manganese deposit, Hungary. — Chemie der Erde 48, 257—304.

Oktatási és tudományszervezési kérdésekkel foglalkozó cikkek

- GRASSELLY Gy. (1958): A szegedi Eötvös Loránd Kollégium. — Felsőoktatási Szemle
- GRASSELLY Gy. (1972): A geonómia és a gyakorlat kapcsolata az egyetemi tanszékek kutatómunkájában. — Geonómia és Bányászat 5, 245—249.
- GRASSELLY Gy. (1972): A tanárképzés néhány kérdése. — Felsőoktatási Szemle, 20, 435—439
- GRASSELLY Gy. (1973): Korszerűsítés — integráció — tanszék. — Felsőoktatási Szemle, 21, 598—603.
- GRASSELLY Gy. (1975): Korreferátum „A tudományos élet fejlődése a József Attila Tudományegyetemen (1945—75)” c. előadáshoz. — A József Attila Tudományegyetem Évkönyve, 1974—1975, 90—94.
- GRASSELLY Gy. (szerk.) (1975): Kutatómunka a földtudományok területén. Az egyetemeken és a főiskolákon végzett tudományos kutatások 1969—73. c. kiadvány (szerk.: KOVACSICS J.) 4. fejezete, 73—91. Oktatási Minisztérium, Budapest.
- GRASSELLY Gy. (1976): A Geokémiai, Ásványtani és Közettani Tudományos Bizottság feladatai. — Geonómia és Bányászat, 9, 113—116.
- GRASSELLY Gy. (1977): Kutatási irányok és eredmények a mangán geokémiájában. — Geonómia és Bányászat, 10/3—4, 225—237.
- GRASSELLY Gy. (1977): A föld- és bányászati tudományok kölcsönös kapcsolatai és hatásuk a termelésre. — MTA X. Osztály Közleményei 10/3—4, 151—154.
- GRASSELLY Gy. (1978): Az interdiszciplinaritás szerepe és jelentősége a geokémia és a kémia kapcsolataiban. — MTA Kémiai Közlemények, 50, 275—285.
- GRASSELLY Gy. (1978): Ásványtani, közettani és geokémiai helyzetkép 1973—76. — MTA X. Osztály Közleményei 11/1—2, 63—84.
- GRASSELLY Gy. (1979): Elnöki megnyitó és zárzó a MTA 138. közgyűlése alkalmából tartott tudományos ülésnek első szekciója előadásaihoz. — MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának Közl., 12/1—3, 15., 83—87.
- GRASSELLY Gy. (1980): Hozzászólás a MTA X., Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának 1980. évi közgyűlési osztályülésén. — MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának Közleményei 13/2—4., 314—316.
- GRASSELLY Gy. (1982): Elnöki megnyitó a Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának „Földtani természeti erőforrásaink népgazdasági jelentősége” c. tudományos üléshez. — MTA Föld- és Bányászati Tud. Oszt. Közl., 15/1—2., 109—112.
- GRASSELLY Gy. (1982): Zárzó a Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának „Földtani természeti erőforrásaink népgazdasági jelentősége” c. tudományos üléshez. — MTA Föld- és Bányászati Tud. Oszt. Közl., 15/1—2., 211—216.
- GRASSELLY Gy. (1984): „... a nagyobb témaköröket is célszerű volna megjelölni” (Az első ösztöndíjas felvételi vizsgák tapasztalatai.). — Magyar Tudomány, Új folyam, 29/1, 48.
- GRASSELLY Gy. (1984): KOCH Sándor 1896—1983 (Nekrológ). — Földtani Közlöny, 114/4, 433—438.
- GRASSELLY Gy. (1986): Utószó helyett. 25 éves a Szegedi Akadémiai Bizottság. Ünnepi előadóiülés, 1986. nov. 26. Szeged, 56—58.
- GRASSELLY Gy. (1986): Mit tehet a geológus (Honni soit qui mal y pense.). — Élet és Irodalom, 30/29, 2.